



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Paweł Wiliński

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,
w sprawie **W.I.**

skazanego z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 14 stycznia 2026 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 6 listopada 2024 r., sygn. akt VI Ka 832/24

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 27 czerwca 2024 r., sygn. akt III K 536/24,

**uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy pkt 3
wyroku Sądu I instancji i w tym zakresie przekazuje sprawę
Sądowi Okręgowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Paweł Wiliński

Piotr Mirek

Włodzimierz Wróbel

[WB]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 27 czerwca 2024 r., sygn. akt III K 536/24, uznał W.I. za winnego popełnienia czterech czynów: występku z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. polegającego na pomocy w ukryciu samochodu marki L. o wartości 210.900 zł pochodzącego z kradzieży z włamaniem poprzez jego przemieszczanie (pkt 1); czynnej napaści na funkcjonariusza Policji kom. W.M. przy użyciu pojazdu mechanicznego jako niebezpiecznego przedmiotu, tj. czynu z art. 223 § 1 k.k. (pkt 3); niewykonania polecenia zatrzymania pojazdu mechanicznego, tj. czynu z art. 178b k.k. (pkt 5) oraz używania tablicy rejestracyjnej nieprzypisanej do pojazdu, na którym ją umieszczono, tj. czynu z art. 306c § 2 k.k. (pkt 8).

Za powyższe czyny Sąd pierwszej instancji wymierzył oskarżonemu odpowiednio kary: 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzekając w punkcie 9 wyroku karę łączną 4 lat pozbawienia wolności. Ponadto orzeczono obowiązek naprawienia szkody, nawiązkę, środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, świadczenie pieniężne oraz przepadek dowodów rzeczowych.

Na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego, Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 6 listopada 2024 r. (sygn. akt VI Ka 832/24), dokonał istotnej zmiany zaskarżonego orzeczenia w zakresie ocen prawnokarnych przypisanych sprawcy zachowań. Sąd odwoławczy zmienił wyrok w punkcie 1a w ten sposób, że w miejsce odrębnych czynów przypisanych oskarżonemu w punktach 1 i 8 części wstępnej wyroku Sądu Rejonowego, przyjął, iż stanowią one jeden występku. Uznał W.I. za winnego tego, że w dniu 22 lutego 2024 r. w Knurowie pomagał do ukrycia mienia znacznej wartości w postaci samochodu osobowego marki L. o wartości 210.900 zł, uzyskanego za pomocą czynu zabronionego w postaci kradzieży z włamaniem, w ten sposób, iż przemieszczał ten pojazd, używając przy tym tablic rejestracyjnych o wyróżniku niemieckim [...] nieprzypisanych do wymienionego pojazdu. Tak sformułowany czyn Sąd drugiej instancji zakwalifikował jako kumulatywny zbieg przepisów ustawy z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

w zw. z art. 306c § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na mocy art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu za to przestępstwo karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności. W związku z tą zmianą Sąd Okręgowy uchylił rozstrzygnięcie o karze łącznej z punktu 9 i na nowo połączył jednostkową karę pozbawienia wolności orzeczoną w punkcie 1a z karami orzeczonymi przez Sąd Rejonowy w punktach 3 i 5, wymierzając W.I. karę łączną 4 lat pozbawienia wolności.

Sąd odwoławczy uchylił również rozstrzygnięcie o zaliczeniu okresu rzeczywistego pozbawienia wolności (pkt 11), dokonując nowego zaliczenia okresu tymczasowego aresztowania na poczet nowo orzeczonej kary łącznej, zaś w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego wywiódł obrońca skazanego W.I., zaskarżając orzeczenie w całości i na mocy art. 523 § 1 k.p.k. zarzucił mu naruszenie:

"I. art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 ust. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 roku, nr 61, poz. 284 ze zm.), art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej - poprzez nienależyte obsadzenie Sądu II instancji rozpoznającego przedmiotową sprawę, w składzie którego orzekała SSO X. Y., powołana do pełnienia urzędu sędziego Sądu Okręgowego w Gliwicach na podstawie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia [...] 2024 r. o powołaniu do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego o numerze 1130.[...].2024 (Monitor Polski z 2024 roku, poz. [...]), na wniosek złożony przez Krajową Radę Sądownictwa (uchwała nr [...] z dnia 9 listopada 2023 r.) ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 roku, poz. 3 ze zm.), co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku przez sąd nie spełniający wymogu konstytucyjnego, konwencyjnego i unijnego „sądu ustanowionego ustawą, bezstronnego, niezależnego i niezawisłego”;

II. ewentualnie, rażące naruszenie przepisów prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 2 k.p.k. polegające na orzekaniu w postępowaniu odwoławczym przez sędziego SSO X. Y., co do której

zachodziła uzasadniona wątpliwość co do jej bezstronności, a to wobec jej powołania na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Gliwicach na podstawie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia [...] 2024 r. o powołaniu do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego o numerze 1130.[...].2024 (Monitor Polski z 2024 roku, poz. [...]), na wniosek złożony przez Krajową Radę Sądownictwa (uchwała nr [...] z dnia 9 listopada 2023 r.) ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 roku, poz. 3 ze zm.), a jednocześnie wobec powstałych wątpliwości co do jej bezstronności zaniechanie wyłączenia ww. sędzi na jej żądanie bądź z urzędu, a co w konsekwencji doprowadziło do wydania orzeczenia w II instancji przez Sąd w składzie, którego zasiadała sędzia co do, której zachodziły istotne wątpliwości co do jej bezstronności;

III. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 106 k.k. oraz art. 107 § 1 k.k. poprzez ich błędne niezastosowanie i uznanie za okoliczność obciążającą skazania W.I. w 1993 r., podczas gdy przedmiotowe skazanie w 2006 r. uległo zatarciu, wobec czego winno zostać uznane za niebyłe, co miało istotny wpływ na rozpoznanie zarzutu obrońcy zawartego w pkt. II.1 apelacji dotyczącego rażąco niewspółmiernej kary polegającej na wymierzeniu oskarżonemu kary w wymiarze 2 (dwóch) lat i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności;

IV. rażące naruszenie prawa, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 3 k.p.k., które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na niedokonaniu przez Sąd II Instancji wszechstronnej i rzetelnej kontroli instancyjnej w braku należytego rozważenia podniesionego w apelacji zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść tego orzeczenia, a polegający na uznaniu, że oskarżony używając niebezpiecznego przedmiotu w postaci pojazdu osobowego marki L. dopuścił się czynnej napaści na funkcjonariusza Policji - kom. W.M., podczas gdy sposób zachowania oskarżonego i sposób wykorzystania samochodu, w tym niska prędkość pojazdu oraz ustawienie funkcjonariusza Policji - kom. W.M. poza torem jazdy samochodu, bowiem oskarżony przemieszczał się w prawo do wyjazdu z ronda, wskazują, że nie doszło do powstania realnego zagrożenia o równowartości odpowiadającej użyciu broni palnej

lub noża i poprzestaniu na ogólnikowym i lakonicznym, a niejednokrotnie wręcz jednozdaniowym odniesieniu się do szeroko argumentowanych nieprawidłowości w zakresie oceny materiału dowodowego skutkującej błędną kwalifikacją prawną czynu skazanego, która to ocena nie spełnia wymogów nakładanych na sąd odwoławczy przepisami art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k., co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia prawa, tj. art. 440 k.p.k. w zw. 223 § 1 k.k., które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegającego na utrzymaniu w mocy wyroku rażąco niesprawiedliwego i naruszającego przepisy prawa materialnego w zakresie okoliczności, które winny zostać uwzględnione przy kwalifikacji czynu, którego dopuścił się skazany."

W konkluzji kasacji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, a także o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach w zakresie punktów 1, 8, 9 i 11 oraz w pozostałym zakresie utrzymanym w mocy, a następnie przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zasadny okazał się wyłącznie zarzut IV dotyczący rażącego naruszenia standardu kontroli odwoławczej w zakresie czynu z pkt 3 wyroku. Pozostałe zarzuty okazały się bezzasadne.

Podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut rażącego naruszenia standardów kontroli odwoławczej, w szczególności art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w powiązaniu z błędną wykładnią prawa materialnego, tj. art. 223 § 1 k.k., jest w pełni trafny. Sąd Okręgowy, rozpoznając apelację obrońcy, w sposób nienależyty odniósł się do argumentacji dotyczącej błędnego przypisania oskarżonemu znamienia użycia „innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu”. W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd odwoławczy wskazał bowiem, że: „Po wtóre, nie mogło budzić najmniejszych wątpliwości, że samochód L. został w wykonaniu oskarżonego wykorzystany w sposób - pod względem natężenia niebezpieczeństwa dla osoby znajdującej się przed jego przednią maską - podobny do użycia broni palnej lub noża. Pewne było, iż auto ruszyło gwałtownie do przodu (co również zgodnie potwierdzili wszyscy dosłownie przesłuchani w sprawie policjanci i na co wskazywało zarazem nagranie oraz protokół jego odtworzenia), gdy W.M. pozostawał z jego przodu i w linii

przemieszczania się pojazdu. Jedynie natychmiastowe uskoczenie w bok uchroniło go przed potrąceniem”. Takie stanowisko Sądu Okręgowego świadczy o odmiennym rozumieniu istoty znamion typu kwalifikowanego z art. 223 § 1 k.k. od wyrażonej w utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy od wielu lat wyraźnie stoi na stanowisku, że sprawca, który dokonując czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego, używa samochodu w sposób stanowiący poważne zagrożenie dla jego życia lub zdrowia, nie wypełnia swoim działaniem znamion przestępstwa opisanego w art. 223 k.k. Należy przypomnieć, że w miejsce występującego w k.k. z 1969 r. sformułowania „inne niebezpieczne narzędzie” ustawodawca wprowadził w obecnie obowiązującym kodeksie określenie „inny podobnie niebezpieczny przedmiot”, dla którego punktem odniesienia jest wyłącznie broń palna oraz nóż. Jak trafnie podniesiono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2003 r. (sygn. akt V KK 148/02, OSNwSK 2003, nr 1, poz. 558), zmiana ta miała na celu zawężenie kręgu desygnatów tego pojęcia. Za niebezpieczny przedmiot można uznać tylko taki, który ze względu na swój kształt, wymiary, masę, tnącą powierzchnię lub inne naturalne właściwości, zwyczajnie użyty zagraża bezpośrednim niebezpieczeństwem spowodowania śmierci lub ciężkiego uszkodzenia ciała. Samochód, będący ze swej istoty środkiem transportu, nie posiada takich cech, a jego niebezpieczeństwo w sytuacji opisanej przez Sąd Okręgowy wynikało wyłącznie ze sposobu jego użycia, a nie z właściwości samego przedmiotu.

Wykładnia ta znajduje oparcie w brzmieniu art. 280 § 2 k.k. Ustawodawca obok przedmiotów niebezpiecznych przewidział znamię „działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu”. Brak analogicznego zapisu w art. 223 k.k. musi być odczytany jako świadomy zabieg legislacyjny. Tym samym, najeżdżanie samochodem na funkcjonariusza, choć skrajnie niebezpieczne, nie może być kwalifikowane jako użycie „przedmiotu podobnie niebezpiecznego jak broń palna lub nóż”. Naruszenie standardu kontroli odwoławczej przez Sąd Okręgowy polegało na tym, że przyjmując określona interpretację, sprzeczną z wypracowanym w orzecnictwie poglądem, Sąd ten nie wskazał żadnych merytorycznych argumentów, które uzasadniałyby odrzucenie ugruntowanego stanowiska Sądu Najwyższego. W apelacji przedstawiono ów wywód związany z dotychczasowym orzecnictwem w tej

materii, do którego w merytoryczny sposób nie odniósł się Sąd odwoławczy. Poprzestał na lakonicznym stwierdzeniu, że samochód to inny niebezpieczny przedmiot.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien dokonać rzetelnej kontroli instancyjnej, uwzględniając, że penalizacja działania sprawcy zagrażającego życiu funkcjonariusza w sposób niepolegający na użyciu broni lub noża może nastąpić jedynie w granicach typów podstawowych z art. 222 § 1 k.k. lub art. 224 k.k., ewentualnie w zbiegu z przepisami o przestępstwach przeciwko życiu.

Odnosząc się do zarzutów, które okazały się bezzasadne, Sąd Najwyższy, po dokonaniu analizy akt sprawy oraz treści zaskarżonego wyroku, uznał 3 zarzut kasacji za całkowicie chybiony. Argumentacja obrońcy opiera się na błędnym założeniu dotyczącym mechanizmu zatarcia skazania w polskim prawie karnym, całkowicie pomijając przy tym treść art. 108 k.k. Przepis ten stanowi jednoznaczną barierę dla zatarcia jednostkowego skazania w sytuacji, gdy sprawca przed upływem okresu wymaganego do zatarcia poprzedniego skazania ponownie popełnia przestępstwo. W takim układzie procesowym dopuszczalne jest tylko jednoczesne zatarcie wszystkich skazań. Oznacza to, że termin zatarcia wszystkich wyroków biegnie wspólnie i kończy się z upływem okresu przewidzianego dla tego skazania, którego termin zatarcia upływa najpóźniej. Jest to ugruntowany w judykaturze pogląd, znajdujący potwierdzenie m.in. w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2020 r. (sygn. akt II KK 81/20), wedle którego warunki do zatarcia muszą zostać spełnione kumulatywnie wobec każdego z zapadłych wyroków.

Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że w jego przypadku instytucja zatarcia skazania z 1993 roku nie mogła znaleźć zastosowania. Od momentu uprawomocnienia się pierwszego wyroku z czerwca 1993 roku, oskarżony wchodził w kolejne konflikty z prawem, co skutkowało siedmioma prawomocnymi skazaniami przed wskazywanym przez obronę rokiem 2006. Wśród orzekanych wówczas kar znajdowały się również kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia ich wykonania. Co więcej, po 2006 roku oskarżony był karany jeszcze trzykrotnie, wliczając w to wyrok zapadły w niniejszej sprawie. Taka sekwencja zdarzeń, w świetle art. 108 k.k., uniemożliwiła rozpoczęcie, a tym bardziej zakończenie biegu terminu zatarcia któregośkolwiek z wcześniejszych skazań, w tym tego z 1993 roku.

W konsekwencji Sąd odwoławczy, wskazując na wieloletnią i nieprzerwaną historię karalności oskarżonego, nie naruszył norm zawartych w art. 106 k.k. czy art. 107 § 1 k.k., lecz rzetelnie opisał drogę życiową sprawcy i jego postawę wobec porządku prawnego.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że podniesiony zarzut nie mógłby zostać uznany za mający istotny wpływ na treść orzeczenia, nawet gdyby przyjąć (błędnie), że to jedno konkretne skazanie uległo zatarciu. Sąd Okręgowy budował prognozę kryminologiczną oskarżonego w oparciu o całokształt jego uprzedniej karalności, na którą składało się aż dziewięć wyroków skazujących zapadłych przed wydaniem orzeczenia w niniejszej sprawie. Wśród nich znajdowały się skazania za czyny o znacznym ciężarze gatunkowym, w tym za zbrodnię rozboju z użyciem niebezpiecznego przedmiotu (art. 280 § 2 k.k.). W takim kontekście fakt, czy historia skazań oskarżonego zaczyna się w 1993 roku, czy kilka lat później, nie ma relewantnego znaczenia dla negatywnej oceny prognozy społeczno-kryminologicznej. Wielokrotny powrót do przestępstwa stanowił autonomiczną i wystarczającą podstawę do uznania, że wymierzone kary jednostkowe oraz kara łączna w wymiarze 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności nie są rażąco surowe, lecz stanowią sprawiedliwą reakcję karną na uporczywe lekceważenie norm prawnych przez W. I..

Gdy zaś chodzi o zarzut wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, analiza akt sprawy oraz uchwały KRS dostępnej w domenie publicznej nie pozwala na wysnucie wniosku, jakoby zachodziła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. (I KZP 2/22, OSNK 2022, nr 6, poz. 22) brak podstaw do przyjęcia a priori, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Oznacza to, że należy wykazać in concreto, że z uwagi na dające się zidentyfikować okoliczności związane z powołaniem danego sędziego do sądu, istnieją tego rodzaju wątpliwości, iż sąd w składzie którego zasiada taki sędzia jest sądem nienależycie obsadzonym. Jak wynika z akt sprawy ani z uzasadnienia kasacji, kwestia powołania sędziego

orzekającego w sprawie nie wskazuje na zaistnienie takich wad, które powodowałyby konieczność uznania, że w istocie w tej konkretnej sprawie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza opisana w art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k. Zwłaszcza, że w tym zakresie poszerzonej argumentacji nie przedstawił sam skarżący, pozostając na bardzo ogólnych twierdzeniach. Nie wskazał żadnych okoliczności, które in concreto prowadziłyby do potwierdzenia się sygnalizowanych przez niego obaw w odniesieniu do niezawisłości członka składu sądu w niniejszej sprawie. Zwłaszcza jego ocena, że kariera sędzi X. Y. w sposób ponadstandardowy przyspieszyła akurat po roku 2022 nie zostało wykazane w sposób, który uprawdopodobniałby w znacznym stopniu pozamerytoryczne kryteria awansu w strukturach wymiaru sprawiedliwości.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

Paweł Wiliński

Piotr Mirek

Włodzimierz Wróbel

[WB]

[r.g.]